

SAMEN KEUZES MAKEN voor Goeree-Overflakkee

Coalitieprogramma VKGO, SGP, CDA en PvdA Goeree-Overflakkee 2022 – 2026

Versie: 1.0, definitief

Inhoud

Inhoud.....	2
Inleiding	3
Coalitieprogramma.....	4
1. Visie op Goeree-Overflakkee; de koers op lange termijn	4
2. Doelstellingen op korte en middellange termijn per onderwerp.....	5
2.1 Openbare orde en veiligheid	5
2.2 Mobiliteit.....	6
2.3 Ruimte en Wonen.....	7
2.4 Leefomgeving.....	10
2.5 Bedrijvigheid.....	10
2.6 Blijvend ontwikkelen	13
2.7 Gemeenschapszin & sociale veiligheid.....	13
2.8 Gezondheid en welzijn	14
2.9 De inwoner in regie	15
2.10 Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode.....	15
2.11 Duurzame ontwikkeling	16
2.12 Dienstverlening	17
2.13 Bestuurs- en kabinetszaken	17
3. Financiën.....	18
4. Samenwerking	19
Portefeuilleverdeling	20

Inleiding

Dit coalitieprogramma is meer dan een akkoord. De coalitie wil meer dan overeenstemming alleen; er moet ook wat gebeuren! Daarom zijn niet alleen de overeenkomsten beschreven, maar ook de stappen die door en samen met het college moeten worden genomen. Om die reden is bewust gekozen voor het begrip *coalitieprogramma*.

De vorige gemeenteraad heeft een mooie en bruikbare nalatenschap overgedragen: het rapport van Bureau Louter dat ontstaan is na het eerste initiatiefvoorstel in de geschiedenis van de gemeente Goeree-Overflakkee, vormt een duidelijk beeld van de huidige sociaaleconomische situatie van onze gemeente. Bij het schrijven van het coalitieprogramma hebben de gesprekspartners deze nuttige informatie betrokken bij het weergeven van de beleidsrichtingen voor de verschillende thema's.

Samenwerking vormt een belangrijk aandachtspunt in dit programma: Samenwerking met buurgemeenten, (boven)regionale samenwerking en deelname in multidisciplinaire gremia kunnen onze gemeente slagvaardiger maken en de positie van Goeree-Overflakkee versterken. Maar ook de samenwerking tussen de gemeente en groepen uit onze samenleving maakt krachten vrij die tot mooie en bruikbare resultaten kunnen leiden in het belang van onze samenleving.

De coalitie meent met dit programma een goede en duidelijke richting te schetsen voor lokaal openbaar bestuur van Goeree-Overflakkee, in het belang van alle inwoners, bezoekers en gasten van ons mooie eiland. We zien uit naar een ontspannen, constructieve en vruchtbare samenwerking in de gemeenteraad en met het college van burgemeester en wethouders: we moeten immers *samen keuzes maken!*

Aat van Alphen

Hendrik Herweijer

Daniël Huising

Petra 't Hoen

Fractievoorzitter
VKGO

Fractievoorzitter
SGP

Fractievoorzitter
CDA

Fractievoorzitter
PvdA

Coalitieprogramma

Om er zeker van te zijn dat de coalitie een standpunt heeft over een veelheid van relevante onderwerpen die raken aan de verantwoordelijke taak van het besturen van onze mooie gemeente, is aansluiting gezocht bij de (nieuwe) indeling van de programmabegroting. Hierin worden vier programmalijnen, te weten; aantrekkelijk eiland, vitaal eiland, duurzaam en innovatief eiland, en bestuur en bedrijfsvoering, onderverdeeld in een groot aantal thema's.

Het coalitieprogramma dat voor u ligt, begint met een langetermijnvisie van de coalitie voor Goeree-Overflakkee. Daarna wordt voor elk thema dat in de nieuwe begroting wordt benut, de visie van de coalitie voor de korte en middellange termijn beschreven, steeds afgesloten met een aantal concrete doelstellingen. Als laatste vindt u een paragraaf over de financiën die niet aan een specifiek thema gebonden is, omdat de gemeentelijke financiën immers in elk thema relevant zijn.

1. Visie op Goeree-Overflakkee; de koers op lange termijn

Goeree-Overflakkee is een prachtig eiland. Daar is iedereen van overtuigd. Ruim vijftigduizend mensen wonen samen in rust en ruimte. Jaarlijks weten vele tienduizenden bezoekers ons eiland te vinden. Onze lokale samenleving wordt gedragen door hechte banden tussen mensen en organisaties. Op het eiland heerst een kwetsbaar evenwicht tussen rust en bedrijvigheid. Tussen natuur en wonen. Tussen jong en oud. En tussen verleden en toekomst.

De coalitie houdt graag dat kwetsbare evenwicht in stand. Zodat ook de generaties die na ons komen de schoonheid kunnen ervaren van dat bijzondere eiland op de grens van Zuid-Holland en Zeeland met zijn eigen karakter. Op het gemeentebestuur rust daartoe een zware verantwoordelijkheid. De meeste bladzijden van dit coalitieprogramma zijn gewijd aan de kijk op die verantwoordelijkheid voor de inmiddels aangevangen raadsperiode. In deze paragraaf wordt echter de visie van de coalitie geschetst voor de langere termijn. Hierbij wordt aangetekend dat het rapport van Bureau Louter een bruikbare leidraad kan vormen voor een toekomstbeeld, zeker als een dergelijk onderzoek in de toekomst wordt herhaald waardoor vergelijkingen mogelijk worden.

Ten aanzien van de openbare orde en veiligheid op Goeree-Overflakkee dient de balans te worden gevonden tussen vrijheid en beheersing. Daarbij ligt de nadruk op ruimte bieden, preventie en informatie. Maar er zijn grenzen en die moeten duidelijk zijn. Ook moeten de gevolgen duidelijk zijn als grenzen worden overschreden en moet er voldoende capaciteit zijn om dan in te grijpen.

De geografie van Goeree-Overflakkee heeft onmiskenbaar invloed op de mobiliteit. Meerdere kernen zijn met elkaar verbonden, het eiland is uitgestrekt en ligt op afstand van grote steden. Dat maakt dat Goeree-Overflakkee een uitgebreid wegennet heeft en dat er veel verkeersbewegingen zijn. Dat brengt met zich mee dat er ruim aandacht moet zijn voor verkeersveiligheid. Maar ook dat de infrastructuur klaar moet zijn voor de toekomst en van dien aard moet zijn en blijven dat niemand wordt beperkt door de geografie van het eiland.

Wonen zal ook na deze raadsperiode een zorgpunt blijven. Het is van belang dat er in de toekomst woonruimte beschikbaar zal zijn voor de jongeren die nu nog niet zelfstandig zijn. Goede aandacht voor de beschikbaarheid van een diversiteit aan woonruimten zal ook op de langere termijn noodzakelijk blijken, gebaseerd op een planologische toekomstvisie voor het hele eiland.

De leefomgeving vormt de aansluiting tussen buurt en natuur. Uit de leefomgeving mag blijken dat Goeree-Overflakkee een groen eiland is en moet blijven. De ruimte die het eiland biedt mag terug te zien zijn in de leefomgeving van onze inwoners. Leven in de natuur betekent leven met, en respect voor de natuur. Aandacht voor groen(er), ecologie en biodiversiteit heeft ook op de langere termijn de aandacht.

De bedrijvigheid op Goeree-Overflakkee wordt gevormd door een bont mengsel van het MKB, recreatieondernemingen, horeca, landbouw en visserij, vele kleinere en enkele grotere bedrijven. De recreatiesector mag gestimuleerd worden, maar dit mag de eigenheid van het eiland niet bedreigen. Landbouw en visserij horen ook op de langere termijn bij Goeree-Overflakkee, maar krijgen te maken met groeiende duurzaamheidsopgaven waarbij de gemeente een rol heeft.

Het onderwijs zal zich de komende jaren verder ontwikkelen. Om blijvend ontwikkelen op Goeree-Overflakkee toekomstbestendig te houden, zal goede aansluiting moeten zijn tussen vraag en aanbod en moet in alle facetten daarvan – ook die waarin de gemeente een rol heeft – snel kunnen worden gereageerd als daar wijzigingen in optreden.

De cohesie van onze eilandgemeente is al heel lang de kracht van de samenleving. Die kracht mag niet verloren gaan. Daarom moet ook op de lange termijn letterlijk en figuurlijk ruimte zijn voor het samenzijn van onze inwoners in ruime zin. Dit levert een belangrijke bijdrage aan het welbevinden van onze inwoners, van jong tot oud. En daarbij doet iedereen mee.

Gezondheidszorg moet voor al onze inwoners in voldoende mate bereikbaar zijn. De vergrijzing van de samenleving en de toename van ouderdomsziekten brengt in de toekomst nieuwe vraagstukken met zich mee ten aanzien van zorg en huisvesting. Omdat de gezondheidszorg steeds kostbaarder wordt, zal in de toekomst een toenemend appel worden gedaan op zelfredzaamheid. Ook de krapte in de gezondheidszorg zal niet op korte termijn opgelost zijn. Hiermee neemt het belang van, en de druk op mantelzorg de komende jaren alleen maar toe. De gemeente zal hierop moeten anticiperen door zelfredzaamheid en mantelzorg te faciliteren.

De gemeente wil graag af van het imago dat Goeree-Overflakkee een eiland is van middelen- en drankgebruik. Het vertrouwen is gevestigd op het nieuwe en veelbelovende programma 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' (OKO). Onze jeugd verdient het immers om op te groeien in een kansrijke omgeving. Bij een succesvolle inzet daarvan mag die winst niet meer worden losgelaten en verdient dat ruimhartige opvolging.

Ten aanzien van duurzaamheid moet de gemeente aansluiting houden bij de reguliere ontwikkelingen. Gelijke tred houden met de stand van de techniek is noodzakelijk om de omgeving waarvan we rentmeester zijn gezond te houden. Het is echter niet nodig om hierin voorop te lopen omdat dat vaak grote inzet en veel kosten met zich meebrengt, en ten koste kan gaan van het draagvlak in de samenleving. Ook op de langere termijn is de biodiversiteit in onze buitenruimte van groot belang.

De dienstverlening van onze gemeente moet klaar zijn voor de veranderingen die op de organisatie afkomen. Inwoners worden mondiger, willen snel een duidelijk antwoord op de vragen die zij hebben en willen direct geholpen zijn. Inspelen op de veranderende behoeften zal een grote uitdaging vormen, waarbij ook de komende jaren participatie een complex begrip zal blijken te zijn. Hier is een dynamische organisatie voor nodig.

2. Doelstellingen op korte en middellange termijn per onderwerp

In de onderstaande paragrafen wordt per thema de overeengekomen beleidsrichting beschreven. Deze gelden voor de korte en middellange termijn, en dus in het algemeen voor de huidige raadsperiode.

2.1 Openbare orde en veiligheid

Deze complexe portefeuille van de burgemeester levert een grote bijdrage aan het woongenot op Goeree-Overflakkee. Een integrale benadering is nodig om de lokale veiligheid te garanderen. De coalitie vindt dat de hulpverlening minstens op gelijk niveau moet blijven. De gemeente blijft erop aandringen dat de aanrijdtijden van de hulpdiensten verbeteren. De beschikbaarheid van brandweermensen blijft een zorgpunt. Binnen de

mogelijkheden van de gemeente moet worden gestuurd op het werven van brandweervrijwilligers en het behouden van de huidige vrijwilligers.

Er moet aandacht zijn voor onze jongeren. Om te voorkomen dat zij in problemen komen, is domeinoverschrijdend werk tussen zorg en veiligheid nodig. Jongerenwerkers worden effectief ingezet en zoeken de komende periode veel meer de verbinding met partners die ook in dit veld werkzaam zijn, zoals verenigingen, kerken en welzijnswerk. Groepsaanpak wordt ingezet zodra dit nodig en kansrijk is. Overlast vanuit de horeca moet worden bestreden, daarom moet op dit punt nauw samengewerkt worden met de horecaondernemers en zo nodig worden ingezet op handhaving.

Goeree-Overflakkee mag geen kleine politiestaat te worden. Preventie mag een flinke bijdrage leveren aan de veiligheid op het eiland. Daarom verdient elke kern een buurtpreventieteam en moet de actieve ondersteuning van de buurtpreventie worden voortgezet. Ook moet de aangiftebereidheid worden gestimuleerd en moeten er in onze gemeente voldoende politiemensen en buitengewoon opsporingsambtenaren beschikbaar zijn, ook in de zomerperiode en tijdens evenementen. De wijkagentenfuncties moeten volledig worden bezet en a priori worden ingezet voor Goeree-Overflakkee. Ook de inrichting van de openbare ruimte in onze gemeente kan een positieve invloed hebben op de veiligheid. In samenspraak met dorpsraden en inwoners moeten in de komende periode plekken worden aangepakt die op dit vlak aandacht behoeven.

Digitale criminaliteit vormt een toenemende bedreiging voor ondernemers en inwoners, en voor de gemeentelijke organisatie. Ondernijnde criminaliteit bedreigt de rechtsstaat en moet worden bestreden. Ondernijning verdient daarom blijvend aandacht. Goede voorlichting, wellicht door of samen met andere organisaties, kan een belangrijke rol spelen om deze toename van hedendaagse vormen van criminaliteit af te remmen.

Een integer gemeentebestuur draagt bij aan het voorkomen dat de criminaliteit voet aan de grond krijgt in onze gemeente. Daarom hebben raad en college een kritische houding op dat gebied en wordt het gemeentebestuur getraind om signalen op dat vlak te onderkennen. Integriteit van politieke ambtsdragers moet een laagdrempelig gespreksonderwerp zijn.

Concreet:

- Blijven aandringen op verbeteren aanrijdtijden van hulpdiensten.
- Inzet op werven en behouden van brandweervrijwilligers.
- Continueren domeinoverschrijdend werk.
- Effectieve inzet van jongerenwerker en groepsaanpak.
- Overlast vanuit de horeca bestrijden door samenwerking met horecaondernemers en zo nodig door handhaving.
- Buurtpreventie in elke kern en dit blijven ondersteunen.
- Voldoende blauw op straat en wijkagenten in de wijk, ook in de vakantieperiode en bij evenementen.
- Stimuleren aangiftebereidheid.
- Voorlichting over het voorkomen van digitale criminaliteit.
- Aandacht voor, en voorlichting over ondernijnde criminaliteit.
- Gemeentebestuur volgt trainingen ter bevordering van integriteit en het tegengaan van ondernijning.

2.2 Mobiliteit

Het gebrek aan veiligheid en doorstroming van de N57, N59 en N215 is de gemeente een doorn in het oog. Hoewel het wegbeheer in handen ligt van Rijkswaterstaat en de provincie, moet bij andere overheden aanhoudend worden aangedrongen om maatregelen te treffen op dat gebied. Verder is een goede ontsluiting van onze bestaande en nieuwe

bedrijventerreinen – in het bijzonder van Bedrijvenpark Oostflakkee – belangrijk om doorstroming van het verkeer te bevorderen, de overlast in de nabijgelegen kern te beperken en de veiligheid te vergoten.

De veiligheid in onze kernen is een groot goed. Om dat te bevorderen moeten zones waar een maximumsnelheid geldt van 30 kilometer per uur het uitgangspunt zijn in de bebouwde kom. Vooral bij aanpassingen en nieuwbouw wordt dit aspect gelijk meegenomen. De nieuw of her in te richten 30 km-zones moeten voldoen aan de inrichtingseisen zodat de snelheid te handhaven is. Om dezelfde reden wordt waar dat mogelijk is, vrachtverkeer en recreatieverkeer geweerd uit de kernen.

Goeree-Overflakkee is een fietseiland. Dat betekent dat fietsen – ook vanwege de gezondheidsaspecten en de duurzaamheid – gestimuleerd moet worden. De infrastructuur moet daarop aansluiten; er moeten voldoende fietspaden en oplaadpunten voor elektrische fietsen zijn. De veiligheid van fietspaden en oversteekplaatsen moet daarbij alle aandacht hebben, in het bijzonder waar het schoolroutes betreft. Het aantal laadpunten voor elektrisch aangedreven auto's en fietsen moet worden uitgebreid, bij voorkeur door slim gebruik te maken van bestaande infrastructuur. Hiervoor wordt beleid ontwikkeld.

Het openbaar vervoer vormt een noodzakelijk transportmiddel voor onze inwoners die geen gebruik kunnen of willen maken van eigen vervoer en toch grote afstanden moeten reizen, zoals forenzen, scholieren en studenten. Het OV heeft daarmee invloed op de leefbaarheid van een deel van onze inwoners, maar ook op de duurzaamheid van ons eiland. De coalitie wil dat elke kern goed en frequent bereikbaar is met het OV. De bereikbaarheid van kernen moet dus verbeteren. Er moet aandacht zijn voor verbindingen tussen verschillende aanbieders die soms niet goed aansluiten.

Omdat Goeree-Overflakkee afhankelijk is van de verbindingen met de 'overkant' zijn er grote zorgen over de bereikbaarheid van het eiland in het algemeen. Daarom moet bij Rijkswaterstaat worden aangedrongen op een totaalonderzoek naar de bereikbaarheid van, en de veiligheid op de toegangswegen naar Goeree-Overflakkee. Daarnaast is de bereikbaarheid tijdens het onderhoud aan de A29 de komende jaren een belangrijk aandachtspunt.

Concreet:

- Blijvend aandringen op betere veiligheid en doorstroming N59, N57 en N215.
- Ontsluiting van bedrijventerreinen goed regelen.
- 30 km/u in bebouwde kom als uitgangspunt, vooral bij aanpassing en nieuwbouw.
- Vruchtverkeer en recreatieverkeer weren uit de kernen.
- Aandacht voor fietspaden en uitbreiden aantal fietsoplaadpunten.
- Beleid ontwikkelen voor laadinfrastructuur ten behoeve van elektrische auto's en fietsen.
- Veilige (school-)fietsroutes en oversteekplaatsen.
- OV in elke kern verbeteren en aandacht voor concessie-overschrijdende verbindingen.
- Aandringen bij RWS op een totaalonderzoek naar de bereikbaarheid van, en de veiligheid op de toegangswegen naar Goeree-Overflakkee.
- Inzet op bereikbaarheid van Goeree-Overflakkee tijdens onderhoud aan de A29.

2.3 Ruimte en Wonen

Er moet vaart worden gemaakt met het realiseren van woningen, vooral voor de eigen behoefte van onze inwoners. Indien dit wettelijk haalbaar is, wordt bij toewijzing van de woningen voorrang voor de eigen inwoners en personen met een sociaaleconomische binding gerealiseerd. We willen bouwen in elke kern. Bij woningbouw krijgen de kernen waarvan de leefbaarheid onder druk staat de hoogste prioriteit. Het gaat dan vaak om

kernen waar al langere tijd niet is gebouwd. Daarnaast is de strategische ligging van belang, zoals in het geval van Oude-Tonge en Stellendam.

Ook voor statushouders, die door de rijksoverheid aan de gemeente worden toegewezen, moet voldoende huisvesting voorhanden zijn. Om te voorkomen dat dit te veel druk legt op de beschikbaarheid van sociale huurwoningen, moet ook worden gezocht naar creatieve vormen van (al dan niet tijdelijke) huisvesting voor deze doelgroep.

Er moet ruim aandacht zijn voor sociale woningbouw. De komende jaren is ruimte om jaarlijks 275 tot 300 woningen te bouwen. De coalitie stelt dat tenminste 40% van te bouwen woningen in de gemeente sociale bouw moet zijn, waarbij het primair gaat om sociale huur. Waar deze norm niet door de woningcorporatie kan worden gehaald, wordt dit aangevuld met sociale koopwoningen. Van belang is dat gebouwd wordt voor starters en ouderen zodat doorstroming op de woningmarkt ontstaat. Het college dient de mogelijkheden voor het inrichten van een woonfonds – een revolverend fonds voor het realiseren van woningen gericht op starters – te onderzoeken en dit voor te leggen aan de gemeenteraad.

Een zogeheten Wooncoalitie Goeree-Overflakkee wordt gestart waarin de gemeente structureel overlegt met relevante partijen om samen te streven naar het versnellen van de invulling van de woonopgave. Daarbij wordt onder meer gekeken naar minder traditionele bouwvormen en experimentele woningbouw, waarvan zogeheten knarrenhofjes een voorbeeld vormen.

De gemeenteraad wil vanwege het belang van het thema ruimte en wonen graag de vinger aan de pols houden. Daarom rapporteert het college halfjaarlijks per kern hoeveel woningen worden gebouwd, welk percentage daarvan sociale huurwoningen zijn en welk percentage het sociale koopwoningen betreft. Ter bevordering van de proactieve informatie-uitwisseling tussen college en raad wordt een klankbordgroep “ruimte en wonen” ingesteld. Het realiseren van voldoende huisvesting voor arbeidsmigranten en de aanpak van permanente bewoning van recreatieterreinen moet voortvarend worden opgepakt.

Samengevat betekent dit het volgende: De nog te ontwikkelen bouwplannen dienen te voorzien in tenminste 40% sociale bouw met de nadruk op huurwoningen. Op de korte termijn (binnen een jaar) wordt de inrichting van een woonfonds onderzocht en gerapporteerd aan de raad. Ook wordt binnen een jaar een Wooncoalitie Goeree-Overflakkee gestart. Binnen een periode van twee jaar is een planologisch kader gereed dat de basis vormt voor de bouw van circa 2000 woningen tot 2030, bovenop de reeds in ontwikkeling zijnde woningprojecten (1250 woningen).

Concreet:

- Indien wettelijk haalbaar toewijzing van woningen bij voorkeur aan eigen inwoners en mensen met sociaaleconomische binding,
- 40% van de nieuw te bouwen woningen moet sociale bouw zijn, met nadruk op sociale huur.
- Bouwen in elke kern.
- Waar nodig inzetten op actieve grondpolitiek.
- Binnen een jaar een onderzoeksresultaat naar de inrichting van een woonfonds.
- Binnen een jaar starten met een Wooncoalitie Goeree-Overflakkee.
- Binnen twee jaar een planologisch kader als basis voor 2000 woningen tot 2030.
- Realiseren voldoende huisvesting arbeidsmigranten en aanpak permanente bewoning recreatieterreinen.
- Instellen klankbordgroep ruimte en wonen.

Goeree-Overflakkee is een gemeente met een grote oppervlakte en meerdere kernen en buurtschappen. Niet alleen het landschap op het eiland is zeer divers, maar ook de kernen

hebben een eigen en verschillend karakter. De eigenheid van de kernen vormt een belangrijke kwaliteit die behouden moet blijven. Dat karakter gaat verder dan aanzicht en bouwstijlen; ook cultureel zijn er verschillen.

Het karakter en aanzicht van de dorpskernen, de havens en havenkanalen en het erfgoed moet worden behouden. Soms zijn deze locaties helaas verpauperd. De gemeente moet proactief zoeken naar mogelijkheden om dit aan te pakken. Momenteel worden dorpsprofielen en landschapsprofielen opgesteld, als bouwstenen voor de omgevingsvisie. Nieuwe plannen moeten aan deze profielen worden getoetst, zodat nieuwe ontwikkelingen passen bij het karakter en de identiteit van de kernen.

Bij het uitvoeren van plannen, waaronder het Integraal Huisvestingsplan voor scholen en de herstructurering van maatschappelijk vastgoed, moeten meekoppelkansen worden benut. Dat wil zeggen dat wordt gezocht naar mogelijkheden om de uitvoering van plannen te combineren met een kwaliteitsimpuls voor de omgeving.

Concreet:

- Bij het uitvoeren van werkzaamheden actief zoeken naar mogelijkheden om dorpskernen, havens en havenkanalen en erfgoed een kwaliteitsimpuls te geven.

De woonomgeving van onze inwoners heeft grote invloed op het plezier waarmee men in onze gemeente woont. Om te beginnen moeten de basale zaken op orde zijn. Maar daarnaast maakt een groene, veilige omgeving waar kinderen kunnen spelen, en waar ook volwassenen kunnen bewegen, het de moeite waard om een inwoner van Goeree-Overflakkee te zijn. Het woonmilieu draagt immers bij aan de geestelijke en lichamelijke gezondheid van onze inwoners.

Het is daarom van belang om de kernen te vergroenen door het aanleggen van groen in alle woonwijken en op bedrijventerreinen. In nieuwbouwwijken wordt in de ontwerpfase rekening gehouden met, en ruimte gereserveerd voor veilige speel-, sport- en ontmoetingsmogelijkheden. Ook de bestaande wijken worden kritisch bekeken; verouderde speeltoestellen worden vernieuwd, waardoor buiten zijn ook in de bestaande woonwijken leuk en uitdagend blijft.

Goeree-Overflakkee is een groen eiland met een open landschap. Dat landschap is een belangrijke kwaliteit. Wat de coalitie betreft mag dat nog groener, maar het groen mag zeker niet afnemen. Als er groen wordt verwijderd, dan dient dat opnieuw terug te komen. Bij het kappen van bomen wordt gezocht naar CO₂-compenserende maatregelen. Groen voor (meer) groen!

Concreet:

- Ten aanzien van de woonomgeving is de basis op orde.
- Uit elk nieuwbouwplan blijkt dat ruimte is gereserveerd voor speel- sport en ontmoetingsmogelijkheden.
- Het vergroenen van woonwijken en bedrijventerreinen wordt ingepast in (bestaande) beleidsnota's.
- Groen voor (meer) groen!

Het diverse landschap op Goeree-Overflakkee is een unieke kernwaarde van onze gemeente. Sommige onderdelen ervan hebben niet voor niets een beschermde status. Het landschap op Goeree-Overflakkee vormt een belangrijk aspect in de (woon)aantrekkelijkheid en leefbaarheid van het eiland. Het behoud ervan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, bezoekers, gemeente en andere overheden. De gemeente heeft hierin een voortrekkersrol. Het huidige

landschapsbeleidsplan stamt uit 2003 en is verouderd. Het wordt vervangen door landschapsprofielen die worden geïntegreerd in de omgevingsvisie.

Concreet:

- Zorgdragen voor een correcte verankering van de landschapsbiografie in de omgevingsvisie.

2.4 Leefomgeving

De leefomgeving van onze inwoners, ondernemers en bezoekers heeft de volle aandacht van de coalitie. Daarom bevat deze paragraaf een aantal aandachtspunten ten aanzien van dit onderwerp.

Het groenbeheer van de gemeente is belangrijk. Het bepaalt mede het beeld dat inwoners en bezoekers hebben van ons eiland. Ook biodiversiteit verdient voldoende aandacht. Bekend is echter dat voor het groenbeheer flinke kosten gemaakt moeten worden. Hierin moet een complex evenwicht worden gevonden.

Een tweede aandachtspunt vormen de entrees en stads- en dorpsharten van onze kernen. Deze moeten meer uitstralen dat men er welkom is. De gemeente moet bij (her)inrichting oog hebben voor het aanzicht van de entrees en stads- en dorpsharten, waarbij overleg met de dorpsraden voor de hand ligt.

Als derde is water een belangrijk aandachtspunt. Goeree-Overflakkee wordt omringd door water. De kwaliteit daarvan moet op orde zijn. Ook moeten de wateren goed bereikbaar en bevaarbaar zijn, zowel voor beroepsvaart als voor recreatievaart. Op het hele eiland moet voldoende zoet water beschikbaar zijn voor de landbouw. Verziltig moet worden voorkomen. Voor veel van deze zaken geldt dat andere overheden of instanties verantwoordelijk zijn. De gemeente moet goed overleg voeren met alle betrokkenen en eenieder wijzen op de verantwoordelijkheden.

Als laatste wordt hier de afvalscheiding aan de orde gesteld. De coalitie ziet graag dat de ingezette lijn ten aanzien van de scheiding van reststromen wordt voortgezet, maar zou graag zien dat elke mogelijkheid wordt aangegrepen om het gebruik van pmd-zakken af te schaffen. De loshangende en geplaatste zakken tasten het straatbeeld aan, terwijl zich in de toekomst wellicht mogelijkheden aandienen om een gelijk rendement te verkrijgen zonder het gebruik van zakken, zoals bijvoorbeeld door omgekeerd inzamelen. Daarom is er grote belangstelling voor de resultaten van de evaluatie van het grondstoffenbeleidsplan.

Aansluitend hierop meent de coalitie dat er verbeterkansen zijn ten aanzien van de communicatie en rapportage rond om het afvalbeleid. De nieuwe scheidingsprocessen zijn complex en hebben grote impact op de samenleving. Omdat draagvlak van groot belang is bij dergelijke veranderingen is heldere en frequente communicatie en rapportage wenselijk.

Concreet:

- Kritisch op evenwichtig groenbeheer, met aandacht voor biodiversiteit.
- Uitstraling entrees en stads- en dorpsharten verbeteren, in overleg met dorpsraden.
- Bewustzijn van eilandbestuur: stimuleren van het nemen van verantwoordelijkheden door betrokken partijen.
- Onderzoek mogelijkheden stoppen met losse pmd-zakken in het straatbeeld.
- Heldere communicatie en rapportage rondom afvalscheiding.

2.5 Bedrijvigheid

De bedrijvigheid op Goeree-Overflakkee is een groot goed. Een hoog arbeidsethos van onze inwoners maakt vestiging op het eiland interessant. Op de kleinere en grotere

bedrijventerreinen wordt ruimte geboden aan groeiende en grotere ondernemingen. Het is jammer als groeiende ondernemingen het eiland verlaten, zeker als ruimtegebrek daarvan de oorzaak is. De lokale bedrijvigheid dient te worden opgevangen, zoals ook in het rapport van Bureau Louter is beschreven.

Om die reden is de uitbreiding van bedrijventerreinen op korte termijn wenselijk, bij voorkeur in de buurt van de uitvalswegen op Goeree-Overflakkee. Sommige van de bestaande bedrijventerreinen verdienen een kwaliteitsimpuls. De bedrijventerreinen op Goeree-Overflakkee moeten primair dienen om gegroeide lokale ondernemingen plaats te bieden. Enorme bedrijfshallen (“dozen”) genieten niet de voorkeur.

Concreet:

- Het volume bedrijventerreinen op Goeree-Overflakkee dient naar behoefte te worden uitgebreid.
- Deze nieuwe bedrijventerreinen liggen bij voorkeur in de buurt van de uitvalswegen van het eiland.
- Kwaliteitsimpuls voor sommige bestaande bedrijventerreinen.

Volgens het rapport van Bureau Louter is het MKB de motor van de economie op Goeree-Overflakkee. Om die reden moet vooral het MKB vanuit de gemeente goed worden ondersteund met goede vestigingsvoorwaarden. Maar ook een uitstekende Bedrijvencontactfunctie draagt hieraan bij. Dat laatste kan alleen als met enige regelmaat wordt geëvalueerd met ondernemers, zodat duidelijk wordt of het aanbod nog steeds voldoende aansluit bij de behoefte. Waar parkeren nu gratis is, moet dat zo blijven.

De gemeentelijke organisatie dient – ook vanwege de voorbeeldfunctie – de lokale economie te ondersteunen door zoveel mogelijk op het eiland in te kopen. Hoewel dat al in het inkoopbeleid is beschreven, is het van belang dat dit met enige regelmaat in de ambtelijke organisatie onder de aandacht komt.

Het ziekenhuis heeft een belangrijke streekfunctie. Daarnaast vormt de spoedeisende zorg van het ziekenhuis een onmisbaar onderdeel uit de keten van de spoedzorg. Waar dat mogelijk is, moet de gemeente zich daarom inzetten om bij te dragen aan het behoud van het ziekenhuis op Goeree-Overflakkee.

Concreet:

- Jaarlijks een evaluatie van de Bedrijvencontactfunctie met ondernemers.
- Waar parkeren nu gratis is, moet dat zo blijven.
- Het belang van lokaal inkopen regelmatig onder de aandacht brengen van de ambtelijke organisatie.
- Gemeentelijke inzet voor behoud van het ziekenhuis op Goeree-Overflakkee.

Niet alleen onze inwoners weten dat Goeree-Overflakkee een prachtig eiland is. Jaarlijks bezoeken vele duizenden toeristen ons eiland vanwege de rust, de stranden, de natuur en de andere aspecten die een bezoek of vakantie waard zijn. De aantrekkelijkheid van het eiland is niet alleen voorbehouden aan de Kop van Goeree; ook de rest van het eiland heeft veel te bieden. Vanwege de kwetsbaarheid van de Kop worden juist in het midden en aan de oostkant van het eiland recreatieve ontwikkelingen gestimuleerd. Grootschalige uitbreiding is (met name op de Kop) niet het doel, maar de verbetering van kwaliteit wel.

De coalitie vindt echter dat in de kernen de woonfunctie voorrang heeft; het woongenot van onze inwoners heeft een hogere prioriteit dan toerisme. Om diezelfde reden wordt geen recreatieve bebouwing gerealiseerd als dit ten koste gaat van nieuwbouwprojecten voor permanente bewoning. Bouwen in en aan de voet van de duinen en op het strand is niet wenselijk. Hetzelfde geldt voor grote aantallen B&B's in de dorpskernen. Met name op de

Kop van het eiland moet de uitbreiding van B&B's daarom een halt worden toegeroepen. Nieuwe recreatieve ontwikkelingen worden gecombineerd met een meerwaarde voor de inwoners van de betreffende kern. Recreatie moet in balans zijn met het gebied waar het plaatsvindt en bij ontwikkelingen moet aandacht zijn voor de draagkracht van de omgeving.

Een paar onderwerpen verdienen extra aandacht: Het aantrekkelijk maken en houden van binnenstranden maakt dat ook op andere plekken dan het Noordzeestrand een strandbeleving kan worden ervaren. Een extra recreatief strand aan het Grevelingenmeer is daarvan een voorbeeld. Verder dient er ruimte te blijven voor recreatief kamperen, en wordt de natuur meer beleefbaar gemaakt. Instandhouding, verbetering en uitbreiding van recreatieve fiets- wandel en ruitersporen brengen onze bezoeker én onze inwoners dicht bij onze mooie natuur. In algemene zin is de coalitie voorstander van het beleven van natuur in plaats van ernaar kijken; de mogelijkheden van recreatief medegebruik van de natuurgebieden op Goeree-Overflakkee moet daarom worden onderzocht. Met Staatsbosbeheer moeten duidelijke afspraken worden gemaakt over recreatief medegebruik van gebieden die onder zijn beheer van vallen. Bovendien moeten met Staatsbosbeheer en Rijkswaterstaat duidelijke afspraken worden gemaakt over de kwaliteit van de voorzieningen (waaronder steigers en toiletten) op en rond het Grevelingenmeer. Verder onderstrepen vaarverbindingen het typische eilandgevoel.

De coalitie realiseert zich dat de genoemde aspecten wellicht niet passen binnen lopende budgetten, en sluit daarom een verhoging van de toeristenbelasting – met respect voor gemaakte afspraken – op voorhand niet uit.

Concreet:

- Niet bouwen in en aan de voet van de duinen en op het strand.
- Geen toename van B&B's op de Kop van Goeree-Overflakkee.
- Kwaliteit boven kwantiteit.
- Eerst wonen dan recreatie en toerisme.
- Recreatieve ontwikkelingen hebben meerwaarde voor de betreffende kern.
- Binnenstranden ontwikkelen.
- Onderzoek naar de mogelijkheden van recreatief medegebruik van de natuur.
- Inzet op recreatieve paden en vaarverbindingen.
- Behoud van recreatief kamperen.
- Verhoging van de toeristenbelasting wordt niet op voorhand uitgesloten.

Landbouw, veeteelt en visserij zijn van oudsher sectoren die horen bij de cultuur van Goeree-Overflakkee. De sectoren staan in Nederland voor de grote opgave de bedrijfsvoering toekomstbestendig te maken. De gemeente moet hier medewerking aan verlenen, en aandacht hebben voor de noodzakelijke schoon zoetwatervoorziening ten behoeve van gewassen. Daarnaast moet de gemeente opkomen voor het behoud van het maritiem cluster te Stellendam, en grootaandeelhouder blijven van de UFA. Gezien het belang van het Slijkgat voor de beroeps- en recreatievaart, stuurt de gemeente scherp op het nakomen van de afspraken uit het Alders-akkoord met het Havenbedrijf Rotterdam en Rijkswaterstaat om het Slijkgat op de overeengekomen diepte te houden.

Concreet:

- Medewerking verlenen aan toekomstbestendig maken landbouw en visserij.
- Aandacht voor zoetwatervoorzieningen agrarische bedrijven.
- Behoud van maritiem cluster in Stellendam.
- Het Slijkgat blijft op diepte: Havenbedrijf en RWS komen hun afspraken na.

2.6 Blijvend ontwikkelen

Ontwikkelingsmogelijkheden voor alle inwoners zijn van groot belang. De laaggeletterdheid op Goeree-Overflakkee is nog altijd hoog. De huidige maatschappij vraagt om blijvende ontwikkeling; een leven lang leren. Onze samenleving verandert snel, en onderwijs in de ruimste zin maakt het mogelijk dat iedereen zo goed mogelijk aansluiting kan vinden bij die veranderingen. Daar ligt ook voor de scholen op ons eiland een uitdaging: De arbeidsmarkt is continu in beweging en het onderwijs dient daarin mee te bewegen en zo goed mogelijk aan te sluiten op de vraag.

De gemeente moet oog hebben voor groepen die niet direct in het reguliere onderwijs passen. Om die reden moet de verbinding tussen onderwijs en zorg voldoende aandacht hebben en daarom bij dezelfde portefeuillehouder van het college worden ondergebracht. De inburgering van nieuwe inwoners en het onderwijs van onze inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt moet goed en effectief worden georganiseerd, gericht op een leven lang leren waarbij het aanbod in overeenstemming met het beroepsonderwijs tot stand kan komen. De gemeente stimuleert ondernemers om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Multifunctioneel gebruik van schoolgebouwen moet worden gestimuleerd met respect voor keuzes van schoolbesturen.

Het spreekt voor zich dat de faciliteiten voor deze ontwikkelingsmogelijkheden in voldoende mate beschikbaar moeten zijn. Daarom moet het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs (IHP) bij financiële tegenwind hooguit worden getemporiseerd, maar zeker worden voortgezet. Ook de huidige bibliotheekvoorzieningen op Goeree-Overflakkee worden in stand gehouden. Bibliotheek op school wordt op iedere school gerealiseerd.

Concreet:

- Onderwijs en zorg onderbrengen bij dezelfde portefeuillehouder van het college.
- IHP voortzetten.
- In stand houden bestaande bibliotheken.
- Iedere school een bibliotheek op school.

2.7 Gemeenschapszin & sociale veiligheid

Goeree-Overflakkee is uniek door de vele kernen met een eigen karakter en cultuur. Het is voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders daarom nodig dat zij goed in contact zijn met die kernen, en weten wat daar speelt. Daarom brengen raad en college in deze raadsperiode aan elke kern gezamenlijk een bezoek om in gesprek te gaan met de inwoners. Elk bezoek wordt geëvalueerd. Er worden actiepunten genoteerd en de uitvoering ervan wordt gemonitord.

Vanwege de eigenheid van de kernen is het goed dat elke kern een dorpsraad heeft. Daarom wordt naast de kernbezoeken frequent contact gehouden met de dorpsraden. Omdat de dorpsraden bijdragen aan de vitaliteit van de kernen, worden deze actief gefaciliteerd. En vanwege de relevantie van goed functionerende dorpsraden, wenst de coalitie dat het college daarover aan de raad rapporteert, waarbij naast dorpsraden ook andere (belangen)groepen niet uit het oog verloren moeten worden.

Een eigen plek voor de lokale samenleving om samen te komen, draagt bij aan de gemeenschapszin. Het is daarom wenselijk dat elke kern een ontmoetingsruimte heeft voor de plaatselijke samenleving die doelmatig kan worden ingezet voor interactie, kunst, cultuur en verenigingsleven.

Ten aanzien van het onderwerp inclusiviteit staat voorop dat niemand in onze samenleving wordt uitgesloten; iedereen doet mee. Het antidiscriminatiebeleid wordt nageleefd. De toegankelijkheid en laagdrempeligheid van onze gemeente dient (ook letterlijk) in orde te zijn. De op 18 januari 2016 door de gemeenteraad vastgestelde Beleidsnota zondagsrust

zal ook in de raadsperiode 2022 – 2026 ongewijzigd van toepassing zijn op het gemeentelijke beleid.

De coalitie maakt zich zorgen over het gebrek aan activiteiten voor inwoners op ons eiland. De drempel voor de organisatie van activiteiten door lokale initiatieven lijkt door allerlei oorzaken soms hoog te zijn. Dit geldt met name voor culturele en andere activiteiten en evenementen die gericht zijn op de jongere inwoners. De gemeente dient de activiteiten die mensen gedurende de gehele week samenbrengen en laten genieten van sport, cultuur, animatie of gewoon gezelligheid actiever te ondersteunen en faciliteren. De gemeente gaat graag met de jongeren in gesprek om dit vorm te geven. Hier kan een belangrijke rol weggelegd zijn voor de Eilandmarketingorganisatie van Goeree-Overflakkee.

Concreet:

- Binnen de lopende raadsperiode worden alle kernen minstens eenmaal door raad en college bezocht.
- Na elk kernbezoek vindt opvolging van aandachtspunten plaats.
- Dorpsraden worden actief gefaciliteerd, ook door middel van een kern- en buurtgericht medewerker.
- Het college rapporteert jaarlijks over het functioneren van, en de samenwerking met de dorpsraden.
- Het college gaat op korte termijn in gesprek met Eilandmarketing over haar rol in de ondersteuning van culturele en andere activiteiten op Goeree-Overflakkee.
- Antidiscriminatiebeleid naleven.
- Aandacht voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking.
- De Beleidsnota zondagsrust blijft ongewijzigd van toepassing.

2.8 Gezondheid en welzijn

De gezondheid en het welzijn van onze inwoners heeft uiteraard een hoge prioriteit voor de gemeente. Een goed georganiseerde gezondheidszorg moet in letterlijke en figuurlijke zin bereikbaar en dichtbij zijn voor alle inwoners.

Uit het rapport van Bureau Louter blijkt dat op ons eiland er een bovengemiddelde ongezondheid is: er is onder meer sprake van overgewicht en chronische ziekten. In de huidige raadsperiode wordt ingezet op een gezonde levensstijl. Daaronder vallen preventie, bewustmaking van het belang van bewegen en sporten, en een inrichting van de buitenruimte die uitnodigt tot bewegen. Een uitvoeringsagenda sportbeleid, en kaders voor de buitensportaccommodaties dragen bij aan het faciliteren daarvan.

Er moet voldoende aandacht zijn voor de kwetsbaren in onze samenleving. Om die reden moeten de mogelijkheden worden onderzocht om de minimaregeling te ijken op 130% van het sociaal minimum. Het Wmo-abonnementstarief voor huishoudelijke hulp heeft een aanzuigende werking. De coalitie vindt dat dit abonnementstarief moet worden afgeschaft. Het college dient te streven naar de afschaffing ervan, of dit in ieder geval te ondersteunen.

Ook het welzijn van onze oudere inwoners heeft de aandacht. Zij zijn gebaat bij sociale activiteiten. Daarom is het van belang dat nieuwe seniorenwoningen op plaatsen worden gebouwd waar sociale activiteiten (mogelijk) zijn en interactie met de rest van de samenleving kan plaatsvinden. Dit planologische aspect houdt uiteraard verband met de paragraaf in dit document die over wonen gaat. Er wordt inzet gepleegd om de kwaliteit van leven voor ouderen op Goeree-Overflakkee te verhogen. Dit gebeurt door gezamenlijk (met andere partijen) aan de slag te gaan en afspraken te maken die leiden tot een toekomstbestendig landschap van wonen, zorg en welzijn op Goeree-Overflakkee.

Verenigingen en kerken vormen een belangrijk voertuig voor zelfredzaamheid in de samenleving. Daarom is het van belang dat de gemeente hen faciliteert en contact met hen onderhoudt.

Concreet:

- Evaluatie minimabeleid met onderzoek naar mogelijkheden om minimaregelingen te ijken op 130% van het sociaal minimum.
- Afschaffen van Wmo-abonnementstarief voor huishoudelijke hulp ondersteunen.
- Inzetten op een gezonde levensstijl.
- Binnen een jaar een uitvoeringsagenda sportbeleid.
- Binnen twee jaar kaders opstellen voor onderhoud, renovatie en nieuwbouw van buitensportaccommodaties.

2.9 De inwoner in regie

In het sociaal domein gaan grote bedragen om. Daarom is de beheersbaarheid van de kosten belangrijk. Het is daarom van belang dat de gemeenteraad duidelijk inzicht in de kosten en de effectiviteit krijgt van deze belangrijke portefeuille.

De zelfredzaamheid van mensen met een psychische of fysieke beperking draagt bij aan het behoud van zelfvertrouwen en het gevoel van eigenwaarde. Vergrijzing en dementie vormen daarbij belangrijke aandachtspunten. De toename ervan vraagt erom dat onze gemeente daar over de volle breedte op anticipeert. De keuzevrijheid in zorgaanbieders wordt gecontinueerd. Zorgaanbieders worden gestimuleerd en gefacilieerd om samen te werken om zo effectiever zorg te kunnen leveren. Mantelzorgers leveren een belangrijke bijdrage aan het vergroten van zelfredzaamheid, en verdienen daarom de aandacht van onze gemeente. De respijtzorg moet daarom worden uitgebreid indien daar behoefte aan is. Kansrijke initiatieven vanuit de samenleving moeten positief worden benaderd.

Concreet:

- Indien nodig de respijtzorg uitbreiden; binnen twee jaar resultaten.
- Samenwerking tussen zorgverleners faciliteren en stimuleren.

2.10 Ondersteuning en zorg voor inwoners in een kwetsbare periode

Onze jeugd vormt de toekomst van Goeree-Overflakkee. De coalitie ondersteunt het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) dan ook ten volle. De preventieaanpak creëert een positieve leefomgeving voor onze jongeren waarmee het gebruik van alcohol, drugs en tabak afneemt en het welbevinden van de jeugd toeneemt. Het is daarom van belang dat OKO goed van start gaat.

Armoede geeft onze jonge inwoners een valse start. Het aantal kinderen dat in armoede leeft, moet daarom afnemen. Dat kan onder meer door te voorkomen dat gezinnen vervallen in armoede. Begeleiding door de gemeente kan daarbij een essentiële rol spelen. Er moet maximaal worden ingezet op het voorkomen van armoede, onder meer door het vroeg signaleren van schulden met Vindplaats van Schulden van Stichting BKR.

Zoals het kindpakket ondersteuning biedt aan jeugdigen, worden de mogelijkheden om te komen tot een vergelijkbaar pakket voor volwassenen onderzocht. Hiermee kunnen ook onze inwoners die anders buiten de boot vallen, sporten en meedoen aan culturele activiteiten. Verder is er sprake van ruimhartige inzet voor de naasten in nood, waaronder vluchtelingen en statushouders. De opvang voor dak- en thuislozen op ons eiland moet worden gewaarborgd. We zetten in op goed functionerende advies- en cliëntenraden.

Echtscheidingen en relatiebreuken kunnen een grote en langdurige impact hebben. Dat geldt niet in het minst als er kinderen bij betrokken zijn. Het is in het belang van deze

kinderen om dit te voorkomen of de impact zo veel mogelijk te beperken. De gemeente heeft er eveneens belang bij: het voorkomt hoge kosten van jeugdzorg. Daarom wil de coalitie dat de mogelijkheden voor hulp in geval van relatieproblemen laagdrempelig beschikbaar zijn.

Concreet:

- Zorgen voor een goede start van het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving.
- In samenspraak met jongeren zoeken naar activiteiten en faciliteiten die aansluiten bij hun belevingswereld.
- Maximale inzet op voorkomen van armoede door gebruik van Vindplaats van Schulden.
- Binnen een jaar onderzoekresultaat naar de mogelijkheden van een volwassenenpakket.
- Eventuele tekorten in de jeugdzorg mogen niet ten koste gaan van de kwetsbaren in de samenleving.
- Hulp bij relatieproblemen wordt laagdrempelig beschikbaar.

2.11 Duurzame ontwikkeling

Een wegwerp- en vervangcultuur heeft een enorme impact op de aarde. Het circulaire model gaat er juist vanuit dat producten van nu de grondstoffen zijn voor later: na gebruik kunnen producten gedemonteerd worden en de materialen opnieuw gebruikt. De coalitie wil dat Goeree-Overflakkee verstandig omgaat met grondstoffen en vindt dat circulariteit, en in het bijzonder circulair bouwen moet worden gestimuleerd. De gemeentelijke organisatie heeft daarin uiteraard een voorbeeldfunctie; ook het eigen vastgoed wordt verduurzaamd. De gemeente heeft ten aanzien van duurzaamheid een grote verantwoordelijkheid, maar hoeft daarin echter niet voorop te lopen.

Er dienen zich regelmatig nieuwe vormen van energieopwekking en -opslag aan. De gemeente moet openstaan voor innovatieve ideeën en experimenten op dat gebied. De gemeente dient nauw contact te houden met de netbeheerder om te zorgen dat de netwerken voor transport van energie in de pas blijven lopen met de toenemende behoefte. Verder is duidelijk dat het aantal windturbines op Goeree-Overflakkee niet mag toenemen. Er komen dus ook geen kleine windturbines bij. Dat geldt ook voor zonnevelden op landbouwgrond.

Ten aanzien van de energietransitie (waaronder de warmtetransitie) moeten onze inwoners geïnformeerd, gestimuleerd én geholpen worden bij woningisolatie en energiebesparende maatregelen. De energietransitie moet haalbaar en betaalbaar zijn. De duurzaamheidslening wordt behouden of uitgebreid. Er wordt ingezet op een verbetering van de biodiversiteit. Daarom moet bermonderhoud ecologisch worden uitgevoerd, zonder dat de veiligheid van weggebruikers onder druk komt te staan. De coalitie is geen voorstander van Nationaal Park NL Delta.

Concreet:

- Circulariteit en vooral circulair bouwen op Goeree-Overflakkee stimuleren, maar niet tot elke prijs.
- Inzet op het vergroten van de netwerkcapaciteit.
- Behoud of uitbreiding van de duurzaamheidslening.
- Geen extra windturbines.
- Geen zonnevelden op landbouwgrond.
- Stimuleren van woningisolatie en energiebesparende maatregelen.
- Ecologisch bermonderhoud.
- Niet meer inzetten op NL Delta.

2.12 Dienstverlening

De dienstverlening van de gemeente is goed, maar er is ruimte voor verbetering. Onze inwoners, ondernemers en bezoekers moeten écht geholpen worden door medewerkers met een proactieve, hulpvaardige en respectvolle houding. De gemeente stelt bij haar dienstverlening de inwoners centraal. Dat gaat vaak goed, maar de coalitie ziet graag dat de puntjes op de i worden gezet. Een snelle en adequate reactie op correspondentie van inwoners en ondernemers – niet alleen een ontvangstbevestiging – hoort daarbij. Die reactie is bovendien helder, prettig leesbaar en door iedereen te begrijpen.

Sommige gemeentelijke processen blijken voor veel inwoners niet erg duidelijk, en zijn soms bovendien vaak lastig vindbaar. Een goed voorbeeld daarvan is het proces rondom het vaststellen en wijzigen van bestemmingsplannen. Daarom wordt voorgesteld dat voor dergelijke complexe processen een brochure wordt gemaakt die ongevraagd wordt verstrekt of meegezonden met de correspondentie. Informatie in online informatiebronnen wordt goed vindbaar gemaakt.

Onze gemeente vormt ook een loketfunctie voor andere overheden, zodat vraagstellers één aanspreekpunt hebben. De mogelijkheid van een digitaal loket, waarbij inwoners kunnen inloggen om de status van een vraag of dossier te kunnen inzien, kan worden onderzocht. De gemeentelijke organisatie moet een lerende organisatie zijn: De resultaten van onderzoeken naar de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening moeten altijd leiden tot een verbeterplan.

De gemeente moet met haar dienstverlening aansluiten bij de behoefte in de samenleving, ook als die verandert. Er moet rekening worden gehouden met het feit dat steeds meer (jongere) inwoners uitsluitend hun mobiele telefoon benutten in het contact met anderen, en dus ook met de gemeente. Daarbij moeten laaggeletterden en mensen die minder digitaal vaardig zijn niet uit het oog worden verloren.

Concreet:

- Klantgerichte houding van de ambtelijke organisatie.
- Snelle én leesbare reacties op correspondentie van inwoners. Niet alleen een ontvangstbevestiging.
- Documentatie voor complexe gemeentelijke processen.
- Betere vindbaarheid van online-informatie.
- Onderzoek naar de mogelijkheden van een persoonlijke informatiepagina (“Mijn GO”).
- Altijd een verbeterplan na onderzoeken naar de kwaliteit van dienstverlening.
- Aandacht voor veranderende behoeften in de dienstverlening.

2.13 Bestuurs- en kabinetszaken

In de gemeentelijke organisatie wordt al langere tijd nagedacht over de gemeentelijke huisvesting. Het huidige gemeentehuis heeft sinds 2013 een tijdelijke aanbouw en de raadszaal is niet te vinden in het gemeentehuis. Daarnaast kan met het huidige gemeentehuis niet gemakkelijk worden voldaan aan de opgave van een energieneutrale huisvesting. De coalitie vindt nieuwe huisvesting voor de gemeentelijke organisatie daarom verdedigbaar, mits dit resulteert in een multifunctioneel gebouw waarin combinaties met andere voorzieningen worden gevormd. Het gebouw dient dan wel binnen het huidige financieel kader gerealiseerd te worden. Binnen dezelfde kaders is wellicht ook renovatie mogelijk.

De gemeentelijke communicatie vormt een belangrijk voertuig om de samenleving te informeren en te betrekken bij onze plannen, projecten en resultaten. Die communicatie is natuurlijk snel en duidelijk, maar hoeft niet per definitie positief te zijn. De gemeente ervaart

soms ook tegenslagen, en transparantie daarin kan bijdragen aan het herstel van het vertrouwen in de overheid. Ten aanzien van de duidelijkheid is het – net als in de elders genoemde correspondentie met onze inwoners – goed om eenvoudige taal te benutten zodat iedereen in onze gemeente begrijpt wat wordt bedoeld. Dat geldt overigens ook voor de inhoud van raadsvoorstellen. Als deze goed leesbaar zijn, kan dat bijdragen aan de betrokkenheid van onze inwoners bij de politiek.

Participatie is een complex begrip. Gelukkig beschikt onze gemeente over een door de raad vastgestelde nota participatie, waarmee de raad keuzes kan maken in de manier van de in te zetten participatie. Deze werkwijze in deze nota wordt verder uitgewerkt en geïmplementeerd.

Inwoners moeten kunnen volgen wat de raad bespreekt en besluit. Dat vereist niet alleen dat bijeenkomsten van de raad laagdrempelig toegankelijk zijn, maar ook dat voor inwoners inzichtelijk is wat er op de agenda van de raad staat. Gezocht wordt naar mogelijkheden om de agenda van de raad voor een langere termijn inzichtelijk te maken. In de eerste plaats voor de raad zelf, maar daarnaast ook voor inwoners, zodat zij onder meer reële mogelijkheden hebben om in te spreken of mee te spreken over geagendeerde onderwerpen. Verder zal worden bezien of het werkbaar is dat de raad vaker dan één keer per maand besluiten neemt. Frequentere besluitvorming is immers in het belang van inwoners en ondernemers die afhankelijk zijn van een raadsbesluit. Ook moet de raad vroegtijdig geïnformeerd worden bij initiatieven die op termijn relevante maatschappelijke impact hebben. De opening en sluiting van de raadsvergadering, zoals beschreven in het Reglement van orde van de gemeenteraad van Goeree-Overflakkee uit 2020, blijft ongewijzigd.

Concreet:

- Nieuwbouw huisvesting gemeentelijke organisatie onder voorwaarden verdedigbaar.
- Snelle en duidelijke publiekscommunicatie, die niet per definitie positief is.
- Eenvoudig taalgebruik, ook in raadsvoorstellen.
- Bestaande nota participatie uitvoeren.

3. Financiën

Omdat financiën elk onderwerp raakt, vormt dat geen onderwerp in de thema's en wordt hier deze paragraaf aan gewijd.

Voorspelbaarheid in de gemeentefinanciën is nodig als basis voor de lokale democratie en een krachtig lokaal bestuur. De voorspellingen voor lokale overheden met betrekking tot de financiën zijn echter niet gunstig. De herverdeling van het gemeentefonds hangt ons boven het hoofd. Daarnaast worden steeds meer taken bij de lokale overheden belegd terwijl de middelen daartoe niet in overeenstemming zijn. Bovendien staat de gemeente Goeree-Overflakkee nog een aantal kostbare opgaven te wachten, zoals het kunstwerkenbeheerplan.

De gemeente moet daarom de verantwoordelijkheid nemen om te kiezen voor terughoudend beleid ten aanzien van de financiën. Er is minder armslag maar dat mag én hoeft niet per definitie ten koste te gaan van de ambitie. Financiële creativiteit en het maken van verstandige keuzes vormen hierbij belangrijke begrippen. Onze gemeente moet behoudend omgaan met de middelen, maar hoeft niet op slot. In de praktijk betekent dit dat de focus van de gemeente dient te liggen op het correct uitvoeren van de kerntaken. De ambities die de kerntaken overstijgen, moeten dicht bij die kerntaken liggen. Omdat het een grote post op de begroting betreft, moet vervolgens verstandig worden omgegaan met de inzet van de ambtelijke en ingehuurde menskracht. De zogeheten Enecogelden worden niet ingezet om tegenvallers op te lossen.

Een significant deel van de gemeentelijke financiën wordt besteed aan gemeenschappelijke regelingen. In de praktijk blijkt het erg lastig om grip te houden op de kosten, effectiviteit en toegevoegde waarde van gemeenschappelijke regelingen. Het komt vaak voor dat de gemeente wordt geconfronteerd met aanzienlijke kostenstijgingen, die dan eigenlijk niet meer kunnen worden tegengehouden. Daarom wil de coalitie in kaart brengen hoe de 'toezichhoudende' rol van de raad op gemeenschappelijke regelingen kan worden versterkt.

Financiën raakt aan alle benoemde thema's. We zijn ons ervan bewust dat de financiële situatie niet rooskleurig is. De coalitie wenst een structureel sluitende begroting, maar is geen voorstander van de verhoging van de gemeentelijke belastingen. Dit is (met uitzondering van noodzakelijke trendmatige verhogingen) pas aan de orde als bezuinigingen en aanpassing van het investeringsbeleid niet voldoende financiële ruimte bieden. De raad heeft een belangrijke controlerende rol ten aanzien van de gemeentelijke financiën. Daarom wordt het belangrijk geacht dat in raadsvoorstellen de financiële gevolgen voldoende duidelijk zijn vermeld, in het bijzonder als deze de vastgestelde begroting te boven gaan.

Samengevat betekent dit het volgende: er moet zuinig worden omgesprongen met geld, zonder dat alles op slot gaat. Terughoudendheid en creativiteit in beleid, én verstandige inzet van de ambtelijke organisatie moeten zorgen voor een structureel sluitende begroting ondanks de verwachte tegenwind, zodat de belastingdruk niet stijgt. De Enecogelden worden verantwoord ingezet. De raad wordt goed geïnformeerd over de financiële positie van de gemeente, en wordt proactief geïnformeerd als uitgaven worden gewenst of verwacht die niet waren begroot.

Concreet:

- Structureel sluitende begroting.
- Behoudend beleid dat dicht bij de kerntaken ligt.
- Verantwoorde inzet van Enecogelden.
- Verstandige inzet van ambtelijke menskracht.
- Alleen belastingverhoging als dat niet anders kan.
- Proactief informeren van de raad van gewenste of verwachte uitgaven die niet zijn begroot.

4. Samenwerking

De coalitie ziet graag – met respect voor het dualisme – een effectieve en productieve samenwerking tussen de gemeenteraad en het college. Mogelijk acht het college het wenselijk om de doelstellingen uit dit document uit te werken in een collegeprogramma. Vooroverleggen en voortgangsoverleggen in klankbordgroepen, en heldere startnotities voor nieuwe ontwikkelingen als gevolg van dit coalitieprogramma, kunnen een snelle afwikkeling van besluitvormingstrajecten door de gemeenteraad bevorderen. Maar ook samenwerking met andere relevante gremia en partijen maakt onze gemeente slagvaardiger: een brede blik van het gemeentebestuur is nodig om de hedendaagse vraagstukken daadkrachtig te benaderen.

Portefeuilleverdeling

De portefeuilles en wethoudersposten worden als volgt ingevuld.

Burgemeester Ada Grootenboer-Dubbelman

- Regionale en bestuurlijke samenwerking
- Openbare orde en (integraal) veiligheidsbeleid
- Handhaving
- Drink- en horecabeleid (waaronder vergunningen)
- Integriteit
- Dienstverlening (Klant Contact Centrum en Communicatie)
- Bestuurs- en kabinetszaken (waaronder Juridische zaken)
- Burgerzaken (bevolkingsadministratie, identiteitspapieren en verkiezingen)
- Personeel en Organisatie

Wethouder Berend Jan Bruggeman

- Sociaal Domein (Wmo, Jeugd, Participatiewet, schuldhulpverlening, inburgering)
- Welzijn (waaronder volwasseneneducatie, bibliotheek, muziekschool en subsidies)
- Volksgezondheid
- Ouderenbeleid
- Kinderopvang en peuterspeelzalen
- Onderwijs en IHP
- Arbeidsmarkt
- Mediabeleid

Wethouder Daan Markwat

- Ruimtelijke ordening/ontwikkeling
- Volkshuisvesting en wonen
- Bouwzaken
- Economische zaken (RO en beleid)
- Milieu en afvalstoffenbeleid
- Monumentenbeleid
- Archeologie

Wethouder Henk van Putten

- Verkeer en vervoer (openbaar vervoer, verkeersveiligheid, bereikbaarheid en ontsluiting, infrastructuur)
- Beleid en beheer fysieke (buiten)ruimte
- Waterstaat en havens (waaronder kwalitatief- en kwantitatief waterbeheer)
- Leefbaarheid, kernenbeleid, dorpsraden en participatie
- Landbouw en visserij
- Recreatie en toerisme
- Economische samenwerking inclusief Eilandmarketing

Wethouder Jaap Willem Eijkenduijn

- Duurzaamheid (klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit)
- Financiën (beleids- en beheers instrumentarium, planning & control en beleid)
- Belastingen
- Deelnemingen
- Grondbeleid/exploitatie
- Inkoop
- Vastgoed (gemeentelijke eigendommen)
- Accommodaties inclusief Sport
- Kunst en cultuur (inclusief cultureel erfgoed)
- Bedrijfsvoering (I&A, (streek)archief, facilitaire zaken)